

Vaasan hallinto-oikeus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
PL 110 00521 HELSINKI
ymparistoluvat.etela@avi.fi

Ala-Satakunnan Ympäristöseura ry., Rauman seudun luonnonystävät ry., Suomen Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry.

Asia: **Vastine Apetit Suomi Oy:n valitukseen Etelä-Suomen aluehallintoviraston 30.01.2014 antamasta jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamispäätöksestä Dnro: ESAVI/340/04.08/2012**

Valituksessaan luvan saaja hakee muutoksia Etelä-Suomen aluehallintoviraston antamien lupapäätösten kahteen kohtaan 1) AVI:n päätös purkupaikkavaihtoehtojen selvityksen laatimisesta ja hakemus ympäristöluvan muuttamiseksi purkupaikan osalta on kumottava kokonaan, 2) AVI:n päätöksen lupaehdot 4.a ja b on muutettava siten, että kokonaistypen poistomääräyksiin haetaan lievennyksiä. Valittajan mielestä lupamääräykset tulisi muuttaa vuosikeskiarvoista tavoitekeskiarvoiksi, eivätkä ne saisi olla sitovia lupaehtoja. Lisäksi AVI:n määräämä nitrifikaatioaste (90 %) ja kokonaistypenpoistovaade (70 %) vaaditaan poistettavaksi. AVI:n päätökset on annettu 30.1.2014.

1. AVI:n päätös purkupaikkavaihtoehtojen selvityksen laatimisesta ja hakemus ympäristöluvan muuttamiseksi purkupaikan osalta on poistettava kokonaan

Ala-Satakunnan Ympäristöseura, Rauman seudun luonnonystävät ja SLL:n Satakunnan piiri toteavat yhteisessä vastineessaan valittajan perusteluista seuraavaa:

Apetit Suomi Oy

Valittaja viittaa ylikunnalliseen vuonna 2012 julkaistuun selvitykseen, jonka lähtökohtana on JVP Eura Oy:n saama uusi ympäristölupapäätös (AIRIX Ympäristö Oy, 2013). Selvityksen objektiivisuus voidaan kyseenalaistaa, sillä JVP Eura on valittanut ympäristölupapäätöksestään. Kyseinen selvitys ei kata kaikkia niitä vaihtoehtomahdollisuuksia, jotka sisältyvät Apetit Suomi Oy:n vedenpuhdistamon uusiin lupaehtoihin. Lupaehdot mahdollistavat muidenkin vaihtoehtojen tarkastelun kuin siinä mainitut purkupaikan siirtäminen Kokemäenjokeen tai merialueelle Rauman

edustalle. On myös syytä huomata, että edellä mainitussa selvityksessä mainittu Eurajoen-salmen purkupaikka ei välttämättä tarkoita samaa kuin merialue Rauman edustalla.

Valittaja pohtii myös mahdollisia jätevesiensä purkupaikkojen etäisyyksiä itse tehtaasta. Valittaja on unohtanut mainita, että sen nykyinenkin siirtoviemäri on noin 16 km pitkä eli lähes yhtä pitkä kuin etäisyys Kokemäenjokeen. Toisaalta jo nyt on rakennettu siirtoviemäri Kiukaisten Eurakoskelta Harjavaltaan, josta taas aukeaa viemäriyhteys aina Poriin asti. Rakentamatonta siirtoviemäriä tulisi JVP Eura Oy:n jätevedenpuhdistamolta noin 8 km ja siitä Apetit Suomi Oy:n nykyiselle jätevesien purkupaikalle noin 2 km. Vastineen jättäjät eivät halua ottaa kantaa sopivimpaan siirtoviemäriin, mutta haluamme osoittaa, että edellä mainitussa selvityksessä ei mielestämme ole käsitelty kaikkia siirtoviemäriin vaihtoehtoja. Lisäksi toteamme, että vastaavanlaisia siirtoviemäri-investointeja on meneillään muuallakin Suomessa ja ihmettelemme miksi ne olisivat kohtuuttomia juuri Pyhäjärvisuudella, jossa kustannukset voidaan jakaa monen toimijan kesken.

Valittajan omasta selvityksestä käy ilmi, että Apetit Suomi Oy:n purkupaikka on yhteinen Säkylän kunnan jätevedenpuhdistamon kanssa ja että tehtaalla jätevesien kuormitus on noin viidennes jätevesien kokonaisvirtaamasta. Samaan purkupaikkaan tulee kuntalinjan lisäksi muun muassa Apetit Pakaste Oy:n ja Sucros Oy:n jätevedet. Apetit Suomi Oy:n jätevesikuormitusta ei voida pitää merkityksellisenä joen biologisen tilan suhteen ja AVI:n määräämä selvitys tähtääkin nimenomaan tehtaalla toiminnan vaikutusten selvittämiseen jokiosuuteen, mihin valittajan mainitsemalla uudella ympäristösuojelulla pyritään.

Pyhäjärvisuuden ympäristölautakunta on lausunnossaan 28.5.2013 todennut, että Apetit Suomi Oy:n jätevedenpuhdistamojen toiminnassa on lautakunnan näkemyksen mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota vesimäärien hallintaan. Vuosina 2011-2012 olleita ohjauksia Eurajokeen ei pidä hyväksyä ja siksi lupaehdoissa ohjaukset on kiellettävä. Vesien hallinnan kehittämisen lisäksi yritys on velvoitettava laatimaan valvontaviranomaiselle tarvittavat riskienhallinta- tms. suunnitelmat, jossa käsitellään keskeisesti sitä, miten kaikki jätevedet pystytään käsittelemään moitteettomasti myös poikkeustilanteissa.

Valituksen 1. kohdan keskeisenä puutteena vastineen jättäjät näkevät, että valituksen lähtökohdaksi on asetettu vain laitoksen oma kuormitus Eurajokeen. Valituksessa ei huomioida Eurajoen kokonaiskuormitusta, johon Apetit Suomi Oy:n vedenpuhdistamo vaikuttaa merkittäväällä osuudella, vaan siinä tyydytään osoittelemaan muita joen kuormittajia. Kun tarkastellaan yhteisen purkupaikan kokonaiskuormitusta jätevesiputken purkupaikalle Eurajokeen Euran Kauttualla on jätevesien vaikutus joen veden laatuun merkittävä. Kun vertailukohteeksi otetaan purkupaikan alapuolisen veden ravinnekuorma ja yleinen vedenlaatu ja vertaillaan sitä purkupaikan yläpuoliseen vesistöön (esim. Eurajoen luusua), on Säkylän alueen pistekuormittajien yhteisvaikutus Eurajoen jokiosuuteen merkittävä (Eurajoen tarkkailututkimukset ja velvoitetarkkailututkimukset, Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy). Valituksessa unohdetaan, että Apetit Suomi Oy on yksi merkittävä joen kuormittaja ja sen merkitys yhdessä muiden kuormittajien kanssa ylittää pienen joen kokonaissietokyvyn. Valittaja on tilannut perustelut jätevesien purkupaikkavaatimus - muutosesitykselleen Ramboll Finland Oy:ltä.

Ramboll Finland Oy:n lausunto AVI:n purkupaikkavaihtoehtoista

Ramboll Finland Oy:n asiantuntijalausunto ei tuota valitukseen suurtakaan lisäarvoa. Ramboll

toistaa lausunnossaan samoja vähätteleviä arvioita Apetit Suomi Oy:n kuormitusvaikutuksesta Eurajokeen, joihin jo edellä vastineen antajat ovat vastanneet. Erikoista on asiantuntijan vetoaminen Eurajoen fosforirajoitteisuuteen. Vastineen antajat eivät ole aiemmin kuulleet, että ympäristöluvan enimmäispitoisuuksia ja vähimmäistehoja arvioitaessa pitäisi valittajan mukaan ottaa huomioon toisen pääravinteen (P) pitoisuudet. Tarkastelun lähtökohdaksi on asetettu pelkästään rehevöittävä vaikutus Eurajoessa. Tosiasia on, että Eurajoen kokonaistyyppikuormituksen haittavaikutuksia joki- ja meriekosysteemeille ei ole tutkittu.

Ramboll esittelee myös AIRIX Ympäristö Oy, 2013 ylikunnallista selvitystä Pyhäjärvisuodun jätevesien purkupaikkavaihtoehdoista. Näistä viidestä vaihtoehdosta ovat vastineen jättäjät rakentamiskustannusten osalta lausuneet jo edellä. Ramboll Oy:n omienkin laskelmien mukaan vaihtoehtojen kokonaisvuosikustannuksissa ei näyttäisi olevan merkittävää eroa, vaikka lausuja muun muassa jätevesien pumppauksiin vedoten väittää.

Muun muassa Pyhäjärvisuodun ympäristölautakunnan näkemys on, että tulevaisuuden tavoitteena on oltava, että Euran ja Säkylin kuntien alueilla olevilla yhdyskuntajätevedenpuhdistamoilla nykyisin käsiteltävät jätevedet johdettaisiin käsiteltäväksi rannikolla sijaitsevaan jätevedenpuhdistamoon. Eurajoki on virtaamaltaan niin pieni uoma, että puhdistetutkin jätevedet vaikuttavat jokiveden laatuun alivirtaama-aikana. Em. perusteella, koska Apetit Suomi Oy:llä ja Säkylin vesihuoltolaitoksella on yhteinen puhdistettujen jätevesien purkupuiki vesistöön, Apetit Suomi Oy yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on osaltaan velvoitettava laatimaan teknis-taloudellinen selvitys/suunnitelma ennen ympäristöluvan lupaehtojen seuraavaa tarkistamisajankohtaa. Selvityksessä on esitettävä, että miten ja millä ehdoilla Apetit Suomi Oy:n jätevedet on johdettavissa Selkämeren rannikolla sijaitsevaan jätevedenpuhdistamoon tai miten Apetit Suomi Oy:n puhdistetut jätevedet johdetaan johonkin muuhun vesistöön kuin Eurajokeen (ymp. lautakunnan päätös 28.5.2013).

Vastineen jättäjien mielestä Pyhäjärvisuodun ja laajemminkin koko Etelä-Satakunnan jätevesien käsittely tulee tulevaisuudessa perustua kuntien väliseen yhteistyöhön ja yhteisten siirtoviemäreiden rakentamiseen, kustannustehokkaaseen jätevesien käsittelyyn ja parhaaseen mahdolliseen tekniikkaan. Ratkaisuja tehtäessä on kyettävä näkemään pidemmän aikavälin ratkaisuna moderni vesihuoltolaitosten yhteisorganisaatio.

Edellä olevan tarkastelun perusteella Apetit Suomi Oy:n valitus AVI:n päätöksestä purkupaikkavaihtoehtojen selvityksen laatimisesta ja hakemuksesta ympäristöluvan muuttamiseksi purkupaikan osalta tulee aiheettomina hylättyä.

2. AVI:n päätöksen lupaehdot 4.a ja b koskien typen poistoa on muutettava

Typpi vesistöä kuormittavana ravinteena

Valittaja tarkastelee jätevesiensä typpikuormitusta ja toteaa, että Eurajoki on Apetit Suomi Oy:n (ja muiden Säkylän alueen pistekuormittajien) purkupisteen yläpuolella ja purkupisteen alapuolella selvästi fosforirajoitteinen. Kuormittaja vetoa siihen, että fosforin vähäinen määrä suhteessa typpeen rajoittaa levätuotantoa. Tämän logiikan mukaan teollisuuden typpikuormitus voisi olla yhtä suuri myös suoraan jätevesien syntypaikalla Säkylän Pyhäjärvellä ja teollisuuden mittavat typenpoistomenetelmät täysin turhia. Vastineen antajat ovat asiasta täysin eri mieltä, emmekä ole aiemmin kuulleet, että ympäristöluvan enimmäispitoisuuksia ja vähimmäistehoja arvioitaessa pitäisi valittajan mukaan ottaa huomioon toisen pääravinteen (P) pitoisuudet. Tarkastelun lähtökohdaksi on asetettu pelkästään rehevöittävä vaikutus Eurajoessa. Tosiasia on, että Eurajoen kokonaistypikuormituksen haittavaikutuksia joki- ja meriekosysteemeille ei ole tutkittu. Valittaja itsekin toteaa, että ”fosforin ohella typpi on merkittävä purkuvesialuetta rehevöittävä tekijä ja molempien ravinteiden tehokas poisto on tarpeen.”

Vain yhden ravinteen biologisen merkityksen tarkastelua jokiekosysteemiin (typen rehevöittävä vaikutus) voidaan pitää puutteellisena ja tarkoitushakuisena. Kun tarkastellaan Säkylän pistekuormittajien purkuputken kokonaiskuormitusta Eurajokeen, on sen vaikutus joen veden laatuun merkittävä. Kun vertailukohteeksi otetaan purkupaikan alapuolisen veden ravinnekuorma ja yleinen vedenlaatu ja vertaillaan sitä purkupaikan yläpuoliseen vesistöön (esim. Eurajoen luusua), on vedenpuhdistamoiden yhteisvaikutus Eurajoen jokiekosysteemiin merkittävä (Eurajoen tarkkailututkimukset ja velvoitetarkkailututkimukset, Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy).

Nitrifikaatio

Valittaja tarkastelee nitrifikaatiota typenpoistomenetelmänä ja perustelee muutosvaatimuksiaan typenpoistoon sillä, että sen jätevedet eivät ole tyypillisiä yhdyskuntajätevesiä. Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä (asetus 888, 12. 10. 2006, 2. §) määrittelee, että yhdyskuntajätevedellä tarkoitetaan talousjätevettä taikka talous- ja teollisuusjäteveden tai huleveden seosta. Säkylän pistekuormittajien yhteisen purkuputken jätevesi on siis tyypillistä yhdyskuntajätevettä.

Pyhäjärvisuudun ympäristölautakunta on lausunnossaan 28.5.2013 todennut, että Eurajoen veden laadun parantamiseksi voimassa olevaan ympäristölupaun verrattuna käsitellyn vesistöön johdettavan jäteveden pitoisuusrajoja ja laskentatapaa on uusissa lupaehdoissa muutettava: vuosikeskiarvoina laskettavien tavoitteellisten pitoisuusarvojen sijaan on lupaehdoissa otettava käyttöön vähintään neljännesvuosikeskiarvoina laskettavat ehdottomat pitoisuusraja-arvot, koska ko. laskentatapa on käytössä muillakin Eurajokeen puhdistettuja jätevesiä johtavilla puhdistamoilla. Eurajokeen kohdistuvan kuormituksen vähentämiseksi BHK-, KHK-, typpi- ja fosforipäästöjen pitoisuusraja-arvoja on tiukennettava nykyisiin tavoitteellisiin pitoisuusarvoihin verrattuna noin

puolet pienemmiksi. Vuosittaisten BHK-kuormituksen ja fosforin kokonaispäästöjen sijaan on lupaehdoissa määrättävä hyväksyttävät kokonaispäästöt neljännesvuosittain BHK- ja fosforikuormituksen lisäksi myös typelle. Hyväksyttävän kokonaispäästön taso on määrättävä nykyistä pienemmäksi arvioitu tuotannon lisääntyminen kuitenkin huomioiden. Eurajoen kesäaikaisen virkistys- ym. käytön vuoksi kokonaispäästöt kesäaikana tulisi määrätä muita vuodenaikoja pienemmiksi.

Valittaja vetoaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen, valtioneuvoston asetukseen 888/2006, jota edellä jo sivuttiin, Korkeimman oikeuden päätöstä koskien Tampereen Veden jätevedenpuhdistamoita (KHO 16.12.2010 taltiot 3776 ja 3777) sekä KHO:n vuosikirjaratkaisuun: 2013 : 164. Tässä kohtaa vastineen jättäjät huomauttavat, että Eurajoki on joki eikä järvi, niin kuin valittajan tekstistä on ymmärrettävissä. Edellä olemme jo kommentoineet valittajan hieman ristiriitaista tekstiä, joka loogisesti ymmärrettynä voisi tarkoittaa, että Säskylän Pyhäjärven hyväksi tehty vesiensuojelutyö ainakin typen osalta on ollut täysin hukkaan heitettyä. Vastineen jättäjät ovat myös jo aiemmin todenneet, että valittajan arviot typpikuormituksensa biologisesta vaikutuksesta vesistöön yhdessä Säskylän muiden pistekuormittajien kanssa on täysin väärä. Eurajokea voidaan hyvällä syyllä pitää tällä hetkellä yhtenä Suomen saastuneimpana vesistöalueena, jonka pilaantumisen ovat saaneet aikaan useat eri kuormittajat. Kuormitus on myös moniongelmaista lähtien ympäristömyrkyistä (mm. bisfenoli-A), suolistoperäisistä bakteereista ja runsaasta ravinnekuormasta. Yhdymme valittajaan, kun he tekstissään vetoavat ympäristösuojelulain 43§:n, jossa korostetaan toiminnan vaikutuksia ympäristön kokonaisuuden kannalta. Eurajoen veden laatu, jokiekosysteemi, joen virkistys- ja talouskäyttö on kokonaisuutena vaarantuneet.

Valittaja on tilannut lisäperustelut Apetit Suomi Oy:n puhdistamon nitrifikaatiosta ja typenpoistosta Ramboll Finland Oy:ltä.

Ramboll Finland Oy:n lausunto Apetit Suomi Oy:n puhdistamon nitrifikaatiosta ja typenpoistosta

Lausunnossa esitellään laajasti jätevedenpuhdistamon typen poistoa aerobisella -menetelmällä ja nitrifikaatioon liittyviä teknis-taloudellisia ongelmia. Aerobinen menetelmä ja nitrifikaation ongelmat lienevät useimpien jätevesien laatua valvovien viranomaisten ja jätevesien puhdistusta hoitavien asiantuntijoiden tiedossa. Riittävien investointien ja teknisin parannuksin on nitrifikaatio-ongelma ratkaistavissa. Myös Ramboll Oy:n lausuntoon on liitetty hokema Apetit Suomi Oy:n kuormituksen olemattomasta vaikutuksesta purkuvesistöön. Tähän hokemaan uskovat vain ne, jotka eivät näe Säskylän pistekuormittajien merkittävää kokonaisvaikutusta Eurajoen ekosysteemin tilaan. Lausunnossa vedenpuhdistamon typpikuormitusta vähätellään ja unohdetaan, että puhdistamo on yksi merkittävä joen typpikuormittaja ja sen kuormitus yhdessä muiden kuormittajien kanssa ylittää joen kokonaissietokyvyn. Tosiasia on, että Eurajoen kokonaistyppikuormituksen haittavaikutuksia joki- ja meriekosysteemeille ei ole tutkittu.

Edellä olevan tarkastelun perusteella Apetit Suomi Oy:n valitus typenpoistotehon osalta on aiheettomana hylättävä. Valittajan vaatimus siitä, että lupamääräykset tulisi muuttaa vuosikeskiarvoista tavoitekeskiarvoiksi, eivätkä ne saisi olla sitovia lupaehtoja tulee hylätä. Lisäksi AVI:n määräämä nitrifikaatioaste (90 %) ja kokonaistypenpoistovaade (70 %) tulee säilyttää ennallaan. AVI:n päätökset on annettu 30.1.2014.

Yhteenvedo

Edellä esitetyistä syistä johtuen vastineen antajat toteavat, että AVI:n laatima lupapäätös on hyvä, asiallisesti perusteltu ja Eurajoen kokonaiskuormituksen huomioon ottava. Tätä perusteltua AVI:n päätöskokonaisuutta on aiheetonta ryhtyä muuttamaan.

Esitämme, että Apetit Suomi Oy:n valituksessaan esittämät kaikki vaatimukset tulee aiheettomina hylätä.

Eurassa 30. huhtikuuta 2014

Alasatakunnan Ympäristöseura ry.

Seppo Varjonen, puheenjohtaja

Rauman seudun luonnonystävät ry.

Esa Hankonen, puheenjohtaja

Suomen Luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry.

Kari Ylikoski, puheenjohtaja

Yhteyshenkilö:

Seppo Varjonen

Karvarinkuja 7 27400 Kiukainen

seppo.varjonen@aura.fi

050 560 7357